

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 1

Fylke: Rogaland
Herad: Heskstad

Tilleggsspørsmålnr.

Bygdelag:

Emne: Ard og plog

Gard:

Oppskr. av: B. Flom

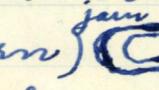
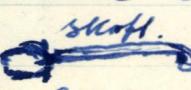
G.nr. Br.nr.

(adresse): HeskstadA. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Ein kjemmer ikkje til at ard er brukkb i bygda. Det er undulig, for i gramebygda Lunde har dei kjærnkap til arden, og kan vissb andslit visa han fram. Men dei eldste i Heskstad høgsar ikkje å ha sett reidskapet eller høyrkt fortalt om det.

2-12. Dette fell bort. Isladen for det arbeid som kunne gjeraast med arden, var det her i bygda mylla spade (spoda er òft. her) åkerspoda. Ei omor spoda var kalla torvspoda som det varl spadd, torv med. Ved omsnuing av åker var det gjerne fleire arbeidsfolk saman, menn og kvinner, som gjekk i rekka og smulde molda. Det varst som ei føddå og. Dette arbeidet var sungt og leita på ryggen. Den nemnde spoda var ulik dei spader som var brukkb i dag. Skaflet var av eit eller anna slag tre, bjerk, eik, ask. Raum og var breiob i den nedste enden som høvdde inn i eit jarn (spodijarn)   skoff. Det var særskilde smular

som arbeidde spodjama. Her i bygda minst mange to av dei, og i grannbygda minst dei og to. Verskilete karar arbeidde skaff til sal. Den spadde åkeren vart howa antan med rive eller med lekhorv med heilauste labbar. Så vart kornet sådd og nedhoringa var gjort med rive eller how med tre- eller jantimer.

13. No vert det mytta dei besle og nyaste plogar. Mellom 60 og 70 år sidan kom dei meir moderne plogar i bruk. Det var Raug. Stadplogar og Somaplogar. Etter namnet må desse ha vore laga i Høyland ved Sandnes. Her i bygda vart det laga plogar av Mekias Høye (Haua) og Erik Heskisted (Kalla gamle Erik, men ikkje fam) Prisen var 3 dalar
14. Ja, ein meiner plog nr. 8 har vore brukt i bygda. Grindaplog var namnet. Vellefjøla var noho vridd og av jam. Salen var som regel av tre, men sei nære og av jam
15. Ein kjemmer ikkje noho til dette her. Skelfelle må det ha vore ei spoda
16. Vanleg vart plogen vella til motsette sida av vellefjøla.
17. Kjemmer ikkje sikkert til dette, men det er rimleg at denne klossen har vore mytta.
18. Dei mest brukte plogar var dei som velle til høgre. Det var Karshji dei og som hadde plog som velle til vinstre. Djupna av plogføra var 5 tomor. Slepesko eller hjul på plogen regulerte ein djupda med.

- 2.
20. Siom plogar hadde ristill, ande ikkje.
21. Nei ein kjemmer ikkje til det.
22. Ja, del er siuleg at det har vore brukt
ein uskodd sleda til framkjøring,
elles var det nok hjulgrinda mynta.
23. Ja ein meiner denne plogen har vore
mynta her med vellefjel av heill jam.
Narmet kjemmer ein ikkje.
 Dei plogane som vart mynta her no, er
Averneland, Underhaug, Kyllingstad.
Tidlegare var her plogar av svensk
fabrikat.
Sud vort uttala ar, og er hankjørn.
Vanleg uttale er plog.

3.

22/1 - 1954.

3719